

جاۋاپتى رەداكتور: قاھار ۋىلامجان ۋلى

جاۋاپتى كوررەكتور: گۈلى

سەمونەر رەداكتورى: ەرجان تولەۋ ۋلى

ازات بارات

تەكسەرپ بەكىتكەن: قاھار ۋىلامجان ۋلى

ISBN 978-7-5469-0035-3

باعاسى: 7.50 يۋان

شەتەلدىڭ ايگىلى ادەبىي تۋىندىلارنىڭ
تاڭدامالىرى

سىپارتاك

راففائىلو دىجىۋانىلى (ىتالىيە)

خانىۋىشادان ئۆزىدىن . ئىمىرى ئىلى ئۆلى

شىنجاڭ ئىسەمۇنەر - فوتوسۋرەت باسپاسى

بۇل كىتاب جۇڭگو جاسوسپىرىمدەر باسپاسىنىڭ 2000 - يىلى جەلتوقسان ئېيىنىڭ باسپاسى
ئېيىنىڭ باسپاسىنىڭ ساي ئاۋدارلىق باسلىدى.

جاۋاپتى رەداكتور: قاھار ئىسلامجان

مۇقاباسىن جوبالاعان: ازات بولات ۇلى
ەرجان تىلەۋ ۇلى

جاۋاپتى كوررەكتور: گۈلى
بەكىتكەن: قاھار ئىسلامجان ۇلى

شەتەللىك ايگىلى ادەبىي تۈنىدىلارنىڭ ئاڭداماللىرى

سپارتاك

شىنجاڭ ئاسەمۇنەر - فوتو سۈرەت باسپاسى باستىردى

شىنجاڭ شىنخۇا كىتاپ دۈكەنى تاراتتى

شىنجاڭ شىنخۇا باسپا زاتۇدىدا بەت جاسالدى

شىنجاڭ شىنخۇا باسپا شەكتى سەرىكتىگىندە باستىردى

2009 - يىلى تامىز، 1 - باسپاسى 2009 - يىلى تامىز، 1 - باسلىقى

فورماتى: 787×970 1/32 باسپا ئاباى: 5.875

ISBN978-7-5469-0035-3

باغاسى: 7.50 يۋان

本书根据中国少年儿童出版社 2000 年 12 月第 1 版第 1 次
印刷版本翻译出版。

责任编辑:卡哈尔·伊斯拉木江

责任校对:古丽

美术编辑:阿扎提·巴拉提
叶尔江·铁流

审 定:卡哈尔·伊斯拉木江

世界经典文学作品赏析

斯巴达克斯 (哈萨克文)

艾依提哈孜 译

新疆美术摄影出版社出版

新疆新华书店发行

新疆新华印刷厂制版

新疆新博文印刷有限公司印刷

2009 年 8 月第 1 版 2009 年 8 月第 1 次印刷

开本: 787×970 毫米 1/32 印张: 5.875

ISBN 978-7-5469-0035-3

定价: 7.50 元

مازمۇنى

1	 سايس الاڭىندا
11	 شاعىن قاباقچانادا
17	 ۋالەريا
28	 سۇرقيا قاسكۇنەمدىك
37	 سۇللانىڭ ءولمى
51	 قۇپيا ازىرلىك
60	 سەزاردىڭ ەسكەرتۋى
69	 ۇلى كوتەرىلىس
75	 ماحاببات جانە ازىرۋ
88	 ەۋتىيىدانىڭ ءوش الۋى
99	 قاتەرلى جورىق
109	 كراسۇردىڭ قاستاندىعى
119	 ەڭ سوڭعى كەلىسسوز
131	 سپارتاكتىڭ قازاسى
137	 ەپىلوگ
139	 «سپارتاكتا» (ءتۈپ نۇسقاغا) تالداۋ

1. سايس الاڭندا

سول كۈنى ريمدەگى ۈلكەن سايس الاڭنا ءجۈز مڭداي ريم ازاماتتارى سىرەسە وتىرىپ ، قۇل سايسكەر-لەردىڭ قاندى سايسىن تاماشالاۋدى كۈتتى . ويتكەنى يتال-يانى بىلەپ-تۈستەگەن لۋتسى كورنەلى سۇللا وسدان بىر-نەشە اپتا بۇرىن ريم حالقىن 3 كۈن ۇدايمەن قوناق ەتىپ ، ولارعا كەرەمەت ويىن-ساۋىق كورسەتەتىندىگىن كوپكە جار-يالاعان .

سايسكەرلەر ساقاداي سايلانىپ ، قاپاس سىرتىنداى اۋىزدا ساپ تۈزەپ تۇردى . ەكى ءامىرشى سايس باستاۋعا بەلگى بەردى . ءجۈز سايسكەر قاپاستان شىعا ساپ تۈزەپ ، كورەرمەندەردىڭ قول شاپالاعى ، ايعاي-شۋ ءۈنى شىندە سايس الاڭىن ءبىر اينالىپ ، ەنتەلى قاراپ تۇرعان كو-رەرمەندەرگە قۇرمەت ءبىلدىردى . ولار سۇللانىڭ وتىرعان تۇسىنا تاياپ كەلگەندە بىركەلكى داۋىستاپ ، وعان قۇرمەت ءبىلدىردى . سۇللا — جەڭمپاز قولباسشى ، ول مىنا ەرجۈرەك ، بالۋان تۇلعا سايسكەرلەرگە قاداعالاپ كوز جۇ-

گىرتە قاراۋدا .

ءجۈز سايىسكەر 3 تويىقا بولىنگەن . ءبىرىنشى توبى — 20 كىسىلىك تورلى-شانىشقىلى سايىسكەرلەر مەن سەمسەرلى-قالقاندى سايىسكەرلەر . تورلى-شانىشقىلى سا-يىسكەرلەردىڭ قارۋى — ءۇش شانىشقى مەن تور ، سەم-سەر-قالقاندى سايىسكەرلەردىڭ قارۋى — قالقان مەن سەم-سەر . سايىسقان كەزدە تور-شانىشقىلى سايىسكەر سەمسەر-قالقاندى سايىسكەردى تورعا تۇسرەدى ، ەگەر سەمسەر-قال-قاندى سايىسكەر تورعا تۇسپەسە ، تۇسرە الماي قاشقان تور-شانىشقىلى سايىسكەردى قۇالاپ سوعۇعا حاقلى . ءبى-رىنشى توپتاعىلاردىڭ سوڭىندا 30 پار ئاعىز سايىسكەر بار ، ولار 30 ادامنان ەكى جاققا ءبولىنىپ سايىسقا تۇسە-دى . بۇلار باستارىنا دۇلىعا ، ۇستىنە قىسقا قىزىل كىم كىگەن ، دۇلىعالارىنا قارا قاۋىرسىن جانە اق قاۋىرسىن قاداعان . ساپتىڭ ەڭ سوڭىندا كەلە جاتقاندار — اقىرعى توپتاعى سايىسكەرلەر ، ولار ۇستەرىنە اق كىم ، باستارىنا پەردەلى دۇلىعا كىگەن . ولاردىڭ قارۋى — قىسقالىعى جايىشلىقتاعى پىشاققا ۇقساپ كەتەتىن سەم-سەر ، باستارىنداعى دۇلىعالارىنىڭ پەردەسىندە كوز تۇسى ساڭىلاۋى جوق ، قىس بولمىسىز ساڭىلاۋ عانا كورەرگە قالدىرىلعان . بۇل باقتىسىز 20 قۇل سايىسكەر قولشوق-پارلار شىجىلداغان ىستىق تەمىر شىبىرتقىمەن قارىپ

ءجۇرپ باستارن ءبر اراغا قوسپ ، ءبرن-ءبرى سا-
يسپەن ءولتېرپ ، قۇرتۇغا ايداپ سالغانا دەين ۇزاق
ۋاقت سوقىرتەكە ويناعان ادامشا سايسىپ ، كورەرمەندەر-
دى كوڭىلدەندىرە كۇلدېرپ ، ولارغا ۇلكەن تاماشا كورسە-
تەدى . سايسكەرلەر الاڭدى ءبر اينالىپ شىققان سولڭ
قاپاستارنا قايتا ورالدى .

سايسىپ وين كورسەتۋ باستالدى . الاڭدا ءبرى-بە-
رىنە ەرسىلى-قارسىلى قاراپ تۇرغان ەكى ادام عانا قالدى :
ءبرى ، سەمسەر-قالقاندى سايسكەر ، سول قولنا قالقان ،
ولڭ قولنا سەمسەر ۇستاپ ، باسنا دۇلىعا كيگەن . ەندى
ءبرى ، تور-شانىشقىلى سايسكەر ، ونڭ قارۋى — ءۇش
ءتىلدى شانىشقى مەن تور عانا . سەمسەر-قالقاندى سايس-
كەردىڭ الدىندا تۇرغان ول قالاي ەبن تاۋىپ سەمسەر-قال-
قاندى سايسكەردى تورعا ءتۇسىرۋدىڭ قامىندا ، سەمسەر-
قالقاندى سايسكەر سەمسەرىن جامباسنا الپ قارسى جاق-
تىڭ شابۋىلىن كۇتتى . تور-شانىشقىلى سايسكەر اتلا
ۇمتىلدى . ءىراق شابۋىلى دارىمادى دا ، زىتىپ قاشا جو-
نەلدى .

كورەرمەندەردىڭ ايعاي-سۇرەن سالعان ءۇنى شىندە
سەمسەر-قالقاندى سايسكەر تور-شانىشقىلى سايسكەردى
قۇعان بويى سەمسەرىمەن ونى بۇرىشقا اپارپ تىقسىردى ،
تور-شانىشقىلى سايسكەر ءۇش ءتىلدى شانىشقىسىن سەر-

مەپ بارىپ ونى بار پارمەنمەن شانشىپ قالدى ، ۋىراق سەمسەر-قالقاندى سايسكەردىڭ سەمسەرى ونىڭ كوكىرە-گىنە قادالدى ، قان بۇرق ەتە ۋىستى ، سول ساتتە ول جان ۋىشرا ۋىش ۋىتلىدى شانشىقسىن الپ قارسى جاقىتىڭ ولڭ سانىن تۋىرەدى ، سەمسەر-قالقاندى سايسكەر ايامەن قارسى جاقىتى باسىپ تۇرىپ ، سەمسەرىن تور-شانشىقلى سايسكەردىڭ جۈرەگىنە بويلاپ جىبەردى . تور-شانشىق-لى سايسكەردىڭ دەنەسى جانغا باتقان جارادان قورىستى ، ول ولەر الدىنداى جانتالاستا باسنى كوتەرىپ ، جانتۇرشى-گەرلىك داۋىسىپەن :

— و ، لاعنات رىمدىكتەر ! — دەپ شىڭغىردى دا ، جان تاپسىردى .

تور-شانشىقلى سايسكەر قانى سۇداي اققان بويدا الاڭنان كەتتى . كەلەسى قاندى سىلكىلەس قايتا باستالدى . وسى كەزدە قىمباتتى قوناقتار قاتارىنداى اقسۇيەك سۇلۇۋالەريانىڭ نازارى وزىنە تايانماڭدا وتىرعان كورىك-تى گرەك كۆرتىزانكاغا^① اۋىپ وتىر . ونىڭ اتى ەۋتىبىدا ، جەڭىل ۋارى جۇقا جامىلىشى جاسىرا الماعان تولىق تا شىڭقى ومىراۋى گرەك كۆرتىزانكاسىنىڭ كورىكىن تىپ-تەن اسىرىپ تۇر . وسى كەزدە قۇلاق تۇندىرعان ايعاي-شۇ

① كۆرتىزانكا — جوعارى جىكتەگىلەر كوڭىل اشاتىن بۇزىق ايل ، — اۋد .

ۋنى شىندە سايس الاڭنا جىنالىان كورەرمەندەر سايس-
كەرلەرگە ۋباس تىگە باستادى ، ۋباس تىككەندەر ساننىڭ
مولدىكى كىسى شوشىرلىق .

وسى كەزدە قىزىل كىمدى فراكىيالىقتار مەن كوك
كىمدى سامنىتتەردىڭ قاندى قىرىن ايقاسى اياقتاۋعا
اينالدى . الاڭداى سايسكەرلەردىڭ سانى بارغان ساين
ازايدى . شاپالاق ۋنى مەن شۇلغان شۇل بىردەن كوتەرىل-
دى . سامنىتتەر باسىم ورنىغا شىعپ ، ۋتىرى قالغان 3
فراكىيالىقتى مىقتاپ قورشاۋعا الدى . وسى ۋشەۋنىڭ ارا-
سىنداى بىرەۋنىڭ اتى سپارتاك ، ول ۋبىر قولنا سەم-
سەر ، ۋبىر قولنا قالقان الپ جان سالا قارسىلاشۇدا .
ول — قاھارمان ، جىگەرلى فراكىيالىق ، بۇرىن ۋوز رۋنا
باس بولغان ، ۋوزى الپ تۇلعالى ، ۋزىن سارعىش شاشى ،
قويۇ ساقالى ۋمىنسىز كەلبەتتى ۋجۇزىن دوڭگەلەنە كومكە-
رىپ تۇر ، تۇلا بويى قايران قالارلىق تولغان كۇش . ول
فراكىيانىڭ تاۋلارىندا رىمدىكتەرگە قارسى سوعىسقاندا قولعا
ۋتۇستى ، رىمدىكتەر ونى ۋوز قۇرامالارىنىڭ قاتارىنا اسكەر-
لىككە الدى ، ۋبىراق ول قاشىپ كەتىپ ، رىم ارمىاسىنا
قارسى جالعاستى سوعىس سالدى . سوعىستا جارالانىپ ،
تاغى دا رىمدىكتەردىڭ قولنا ۋتۇستى دە ، سونان سايسكەر
بولۇ جازاسىنا كەسىلدى . ەكى جىلدىڭ شىندە يتاليانى
تۇتاس دەرىلىك ارالاپ ۋجۇرىپ جۇزدەگەن سايسقا قاتناس-

تى ، ۋېر رەت تە جارالانباى ، يتالياداعى بارلىق سايس مايدانندا وزىندىك ۈلكەن ابرويعا بولەندى . جۋرداعى بىرنەشە ايدىڭ الدىندا ونى ۋېر سايس الاڭنىڭ قوجايىنى ساتىپ الدى ، ول سونىڭ سايسكەرلەردى باۋلىتىن مەكتە- بىندە سەمسەر جانە سايس ونەرىن وقىدى . وسى جولى قوجايىننىڭ ونى ۋېرنىشى رەت سايس الاڭنا ۋتۇسىرىپ وتىرۋىنىڭ سەبەبى — وعان سۇللا وراسان مول اقشا بەرگەن ، ەگەر سپارتاك سايستالسا ، ول تاى دا ودان تولەم اقشالادى .

وسى كەزدە سايس مايدانندا سپارتاكتىڭ بەت-اۋزى دامىلسىز تىرجىڭدادى ، ۋار جولى سايسقا تۇسكەندە ، ۋون بوين اشۋ-زا كەرنەگەندە ول بلعى وستەتىندى تاپتى . قازىر ەلدىڭ ۋبارىنىڭ نازارى سپارتاكتا . ونىڭ جاقىتاۋش-لارى سوڭعى ۋۇمتىن ۋالى ۋزگەن جوق ، سپارتاك جارالانغان جوق ، قالقانى مەن دۇلىعاسىنا دا اقاۋ تۇسىرگەن جوق . وسى كەزدە سپارتاك سەمسەرمەن ۋېر سامىتتى جايراتتى . سول-اق ەكەن ، الاڭداعى بارلىق ادام ايعاي-شۋ كوتەرىپ ، دۇرىلدەتىپ شاپالاق سوقتى . ونىڭ جانىندا ەكى فراكيالىق اۋىر جارالانغان ، الدەرى دە قۇرىپ بىتكەن ەدى .

— مەنىڭ تۋ سىرتىمنان قورعاڭدار ! — دەپ داۋىس-تادى سپارتاك ەكى سەرىگىنە . ۋوزى قىسقا سەمسەرىن جاي

وعنداي جارقىلداتا ءۇيرىپ ، وزىنە جابىلعان سامنىتتەر -
 دىڭ شابۋىلىن تويتاردى . قوس وكبەسى سولىقتاپ تىنس -
 تاغان ونىڭ كوزىندە جەڭىستى اڭساۋدىڭ ، اشۋ مەن نزا -
 نىڭ ۇشقىنى وىنادى . تاغى ءبىر سامنىت جايراتىلدى ،
 ءبىراق سپارتاكتىڭ تۋ سىرتىن قورعاپ جۇرگەن سەرىكتە -
 رىنىڭ ءبىرى دە قۇلاپ ءتۈستى . بارلىق كورەرمەندەر دە -
 مىن ىشىنە تارتىپ ، ەكى جاقتان كوز الار ەمەس . تاغى
 ءبىر سامنىتتىڭ وڭمەنىنەن سەمسەر وتە شىقتى ، ءبىراق
 وسى ساتتە قالعان ءبىر فراكيالىق بىردەن ءۇش جەرىنە
 سالعان سەمسەردەن ءۇنى شىعۋعا ۇلگىرمەي جان ءۇزدى .
 كورەرمەندەردىڭ دۇرلىگىپ شۇلاعان داۋىسى كوتەرلە بە -
 رە ، سايسكەرلەردىڭ ەنتىگىپ القىنعان ءۇنى انىق ەستە -
 لەردەي مەڭىرەۋ تىنىشتىق ورناي قالدى .

سايس جالعاسا بەردى . قانجارلاساۋعا ءوزىنىڭ ورا -
 سان شەبەرلىگى ، يكەمدىلىگى ارقاسىندا سپارتاك بىرنەشە
 جەرىنەن عانا جەڭىل جارالانىپ ، ەندى ءتورت بىردەي الپ
 سامنىتكە توتەپ بەرۋگە ءبىر ءوزى عانا قالدى . سپارتاك
 قانشالىقتى باتىر بولعانىمەن ، ەڭ سوڭعى جالعىز سەرىگى
 قۇلاعاننان كەينىگى جەردە ولمگە باسىن بايلادى . كەنەت
 وعان ءبىر وي — شەگىنۋ ارقىلى شابۋىل جاساپ ، تۇتقىل
 سوققى بەرىپ ، ايلالاپ جەڭۋ ويى كەلە قالدى . ول قورىق -
 قان بولپ قاشا جونەلدى ، سامنىتتەر ونىڭ سوڭىنان

وكشەلەي قۇدى . سپارتاك ۇشرتاقاشتى ، مايدانداى ناراۋ تارتقان كورەرمەندەر بۇعان بولا شۇلاي باستادى . سپارتاك كەنەت سەمسەرىن سىر ەتكىزىپ سالپ جىبەردى . ول ەكىنشى جاۋنا ۇمتىلدى ، ونىڭ سەمسەرىن قالقانمەن قاعىپ جىبەرىپ ، كورەرمەندەردىڭ ايعاي-سۇرەن سالپ ايعايلاعان ۇنى شىندە ونى دا سۇلاتتى . وسى ساتتە تۇلا بويى جارالى ۇشىنشى سامنىت كەلىپ جەتتى . سپارتاك ەسىرا ولتىرگىسى كەلمەگەن بولۇى كەرەك ، ونى قولىندا-عى قالقانمەن توبەگە ەبىر كومىپ كەتتى . ەس جۇزىندە ، سپارتاك سايمىسكەرلەردى قاندى قىرقىسۇعا ايداپ سالاتىن مۇنداي ويىنعا قاتتى كەكتەنۇشى ەدى .

ۇشىنشى سامنىت سايمىس الاڭنا ۇشىپ تۇسكەن ساتتە ، ونىڭ ەڭ سوڭعى سەرىگى ونى قۇتقارۇعا جەتتى . سپارتاك وعان دا تاپ بەرىپ ، قاعىپ-قاعىپ جىبەرىپ ەارى قوللىنداى سەمسەرىن قاعىپ ەتۇسىردى دە ، ونى دا قارۇ-سىزداندىردى . الۋەتتى قولدارىمەن ونى جەرگە الپ ۇرىپ ، قۇلاعنا سىبىرلاپ : قورىقپا ، كرىكس ، سەنى مۇمكىن امان الپ قالارىمن ، . . . — دەدى . سپارتاك ەبىر اياممەن كرىكىستىڭ كەۋدەسىن ، ەكىنشى ايامنىڭ تىزەسىمەن ەوزى قالقانمەن ۇرىپ جىققان سامنىتتىڭ كەۋ-دەسىن باسىپ تۇردى ، ونىڭ بۇل قىلىعى ازاماتتاردىڭ شەشىمن كۇتۇ ەدى . داۋىلدى نوسەردەي ساتىرلاعان شاپا-

لاق ءۇنى تۇتاس سايس الاڭىن جەر سىلكىنگەندەگىدەي سولقىلداتتى . كورەرمەندەردىڭ بارلىعى دەرىلك جۇدىرىق-تارىن كوتەردى ، بارماقتارى مەن سۇق ساۋساقىتارىن جوعا-رى قاراتىپ دوغاشا جاسادى — مۇنىسى ەكى سامىتتىڭ جانىن وزدەرىنە قىدىق دەگەنى ەدى .

— نەتكەن باتىر ادام ، — دەدى ۇلكەن قولباسى كاتىلىنا سۇللاعا قاراپ ، — مۇنداي باتىر وتە از كەزدەسە-دى ، ءوزى رىمنىڭ قول تۇماسى بولسا يىگى ەدى-اۋ . وسى ساتتە الاڭنان : ”ەرەجۈرەك سپارتاكقا ەركىندىك بەرىل-سىن!“ دەگەن ايعايلاعان داۋىس كوتەرىلدى . كوزدەرى وتتاي جايىناپ ، ءوڭى بۇرىنعىدان بەتەر قاشقان سايسكەر تۇلاعان جۈرەك سەرىپىنىن تەجەيىنشى دەگەندەي كوكىرە-گىن ۇستادى . ”ەركىندىك بەرىلسىن ، ەركىندىك!“ دەپ قايتالادى سان مىڭ داۋىس . ” . . . ەركىندىك . . . “ دەپ كۇبىرلەدى سپارتاك ، — ەركىندىك دەسەدى ، . . . يا ، ولىمپىتنىڭ ^①قۇدايلارى ، بۇل تەك ءتۇسىم بولپ جۇرمە-گەي!“ ونىڭ كىرىپىكتەرى جاسقا شىلاندى . ”بولمايدى ! ول ءبىزدىڭ قۇرامامىزدان قاشپ كەتكەن !“ دەگەن داۋىس ساڭق ەتە قالدى . ”قاشقىنعا ەركىن-دىك بەرۋگە استە بولمايدى!“ ”بولمايدى ! ول —

① گرەتسيانىڭ سولتۇستىك بۇغازى جاعالاۋىنداى بىك تاۋ سىلمى . ەجەلگى گرەك ميفولوگياسى بويىنشا قاسيەتنى تاۋ ، باسى زەۋس بولپ قۇدايلار مەكەندەگەن ورتالىق سانالغان ، — اۋد .

قاشقىن!“ دەپ شۇلاستى سپارتاكتىڭ باتىرلىقى سەبەپتى باستەن ۇتىلغان كورەرمەندەر وشىگە ورشەلەنىپ . فراكىيا-لىق سايسكەردىڭ ءتۇسى بۇزىلىپ كەتتى ، بەتى تىرجىڭ-داپ ، شىندە وشپەندىلىك وتى لاۋلادى . ءىراق سانسىز ادامداردىڭ ”سپارتاكتا ەركىندىك بەرىلسىن ! ەركىندىك!“ دەگەن داۋىسى الاڭ اسپاننى جاڭغىرىقتىردى . جاڭا عانا جالعىز ءوزى توپتى باقتىسىز سەرىكتەرىنە توتەپ بەرگەندە ەشقانداي سىر بىلدىرمەگەن سايسكەر كەنەت ەكى ايعىنىڭ بۇنى كەتىپ ءوزىن ۇستاۋدان قالدى ، سايس الاڭىندا ەستەن ايرىلىپ قۇلاپ قالماۋ ءۇشىن ولكتى جىناۋشىلاردىڭ بىرەۋىنىڭ يىعىنا اسلا كەتتى .

— وعان ەركىندىك بەرۋ كەرەك ،— دەدى وسى ساتتە ۋالەريا سۇللاعا .

— ءسىز ونىڭ ەركىندىك الۋىن قالايىسىزبا ؟ جارايىدى وندا ! — دەدى سۇللا باسىن يىزەي قوسىلىپ ، سونمەن كورەرمەندەردىڭ ناجايداى شاتىرلاغان شاپالاق ءۇنى شىندە سپارتاك ەركىندىك الدى .

سپارتاك كوزىن اشىپ ورنىنان تۇردى ، ايبىرلى الپ دەنەسىن تىك ۇستاپ ، سۇللاعا قاراپ ءىر ءىلىپ ، كو-رەرمەندەرگە قاراپ ءىر ءىلىپ قۇرمەت ءىلدىرىپ ، ىلە-شالا قايتا كوتەرىلگەن شاپالاق ءۇنى شىندە سايس الاڭىنان شىقتى . وسى ساتتە تاغى ءىر توپ بەتى بۇركەۋلى سايس-

كەرلەر الاڭغا شىعا باستادى . ولار تاغى قاسىرەتتى ، قاندى
ويىن كورسەتۋ ارقىلى كورەرمەندەردىڭ كوڭىلىن كوتەرە-
دى . وسى تۇستا سۇللا ۋالەرياغا تاقاۋ بارىپ ، وعان ءيىلىپ
قۇرمەت ءبلدىرىپ :

— مەنى سۇيەرمە ەدىڭىز ؟ — دەپ سۇرادى .
— سۇيەمىن ءسىزدى ، — دەپ تومەن قاراپ جاۋاپ
بەردى ۋالەريا ، ىلە-شالا دۇردىگەن ەرىندەرىن ىرجىتىپ
كۇلىمسىرەپ :

— نەكەدەن ايرىلىپ كەتكەنىمە ىىرنەشە اى
بولدى ، — دەدى . سۇللا قۋانا كورىكتى ءارى اقسۇيەك
ايەلدىڭ قولىن ۇستاپ :

— ءبىر ايدان كەيىن مەنىڭ ايلەم بولاسىز دەدى دە ،
ىلە-شالا دوستارىنىڭ قوشامەتتەپ قورشائۇمەن سايسى الا-
ڭنان كەتتى .

2 . شاعىن قاباقحانادا

سپارتاك ەركىندىك العاننان كەيىن ، دوستارىمەن
بىرگە شاعىن قاباقحاناعا كەلدى . بۇل ءبىر تومەن دارەجەلى
قاباقحانا ، وعان كەلەتىندەر كوپىندە قويا بەرىلگەن سايسى-

كەرلەر ، قاڭغىباستار ، كەدەيلەر جانە بۇزىق ايەلدەر . وسى ساتتە بۇل اراعا 20 سايسكەر وڭاشا جينالىپ اقبل قو- رىتۇدا ، ولار كوتەرىلس جاساۋعا قۇپيا دايىندىق كورىپ ، جەر-جەردەگى سايسكەرلەرمەن بايلانس ورناتىپ ، سايس- كەرلەر قۇراماسىن قۇرىپ ، رىمدىكتەرگە قارسى كوتەرىل- مەك . ولار ۶سال وتىرعانىنان كەيىن ، نىزىشە ۶بىر ادام كىرىپ كەلدى . ونىڭ شاشى قاپ-قارا ، رۇحى كوتەرىڭكى ، ەرلىگى ، باتىلدىعى بايقالىپ تۇر . ول اقىرىن سپارتاكتىڭ قاسىنا كەلىپ وتىردى .

— كىرىكس ! — دەپ داۋدىستاپ جىبەردى سپار- تاك ، — ول جاقتاعى سىتەر قالاي ، ايتشى ماعان ! — مەن سىرتتان ەندى عانا قايتىپ كەلدىم ، ۶بىرسىپ- را دوستارعا جوللىقتىم ، ارتورىكس ەنوماي دەيتىن ۶بىر گەرماندىققا كەزىگىپتى ، ول ۶ار جاعىنان قازاعاندا ەڭ مىقتىسى ەكەن . ۶بىزدىڭ ۇمىت جانە ارمانىمىز سياقتى ۶ستى قابىل كورىپ ، وعان ۇلكەن ۇمىت ارتىپتى ، ۶تىپ- تى ، ۶بىزدىڭ قاسىيەتتى يەديامزدى باتىياتس سايسكەرلەر مەكتەبىندەگى سايسكەرلەر اراسىندا تاراتۋ جونىندە ار- تورىكسكە انت بەرىپتى .

— ۶يا ، ولىمپىتەگى قۇدايلار سورلىلار مەن ەزىلگەن- دەردىڭ ۶سىن قولداي قالسا ، قۇلدىق اتاۋلى جويىلاتىن كۇندەردىڭ السى مەستىگىنە مەن كامىل سەنەمىن ! —